ΕΤΟΣ ΙΓ' ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1900 ΑΡΙΘ. 127

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΕΜΠΤΗΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Π. Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἢ 1 Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρ. 6.— Ἐξωτερικοῦ φρ.χρ.8.

ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπιστολὴ Ι. Σκαλτσούνη. — Παύλου Ζανέ, Τὰ τελικὰ αἴτια (κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ). — Διάλεξατε τὴν πεῖναν, ὄχι τοὺς ἐπαίτας.— Εὐαγγελικὸν Κήρυγμα Παναρέτου Χ. Δουληγέρη' Κυριακὴ τῶν Ἁγίων Πάντων' Ἡ θεία Πρόνοια καὶ ἡ ὁμολογία τῆς Πίστεως.—Μορφώσατε Ἱεροκήρυκας.—Ἐγκαίνια λαϊκῆς σχολῆς Αἰγίου.—Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον.—Κήρυγμα α' Ἀναπλάσεως'.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ι. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ

Πρὸς τοὺς Συντάκτας τῆς « Ἀναπλάσεως».

Ἀγαπητοί μου Συνάδελφοι,

Ἡ ἐπίπονος ἀποστολή, ἣν διεξάγω ἀπὸ τριῶν ἐτῶν, θὰ ἦτο δι' ἐμὲ πρόξενος ἀληθοῦς λύπης, ἐὰν ἡ ὡς ἐξ αὐτῆς προσωρινὴ ἀπομάκρυνσίς μου ἀπὸ τοῦ ἔργου τῆς « Ἀναπλάσεως» ἐδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην τινὰ εἰς αὐτό, ἔστω καὶ τὴν ἐλαχίστην. Ἐνθυμεῖσθε τὴν δοθεῖσαν ὑμῖν ἀπάντησιν, ὅτε πρὸ δώδεκα ἐτῶν, ποιούμενος τὰς διατριβάς ἐν Τεργέστῃ καὶ ἀφοσιούμενος εἰς μελέτας θρησκευτικῆς φιλοσοφίας, παρεκλήθην ὑφ' ὑμῶν εἰς συνδρομὴν καὶ συνεργασίαν. Τίνες εἶνε οἱ γράφοντες ; ἠρώτησα πολλοὺς τῶν ἐν Ἀθήναις φίλων μου. Ἡ ἔννοια τῆς ἀπαντήσεως πάντων ἦτο ἡ αὐτή : «Μαθηταὶ καὶ τινες δ.δάσκαλοι ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτηρίων, εὐσεβεῖς, φιλόπονοι, ἄξιοι πάσης ἀγάπης καὶ ἐμπιστοσύνης». Προσῆτε εἰς τὸ ἔργον, ἔγραψα τότε ὑμῖν· Ἔσομαι εἷς τῶν στρατιωτῶν τῆς εὐσεβοῦς φάλαγγος. Ἔκτοτε αἱ δοθεῖσαί μοι πληροφορίαι ἐβεβαιώθησαν καὶ ἀπεδείχθησαν ἀκριφνεῖς, τὴν δὲ ἐμὴν ὑπόσχεσιν ἐτήρησα, προσωρινῶς δ' ἀνέστειλα τὴν πλήρωσιν αὐτῆς, ὡς ἐξ ἐπιτακτικοῦ γενικοῦ καθήκοντος, καὶ καθ' ἣν ὥραν τὸ ἔργον μας προώδευσε καὶ ἐκραταιώθη, καὶ ἀπροσκόπτως καὶ μετὰ μείζονος ἐντάσεως καὶ ἀποτελεσματικότητος συνεχίζεται ἀπὸ ὑμᾶς.

Καὶ προσέξατε, ὄχι ὅπως οὐδ' ἐπὶ μικρὸν χαλαρώσητε τὸν ζῆλον καὶ τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ὅπως ἐνθαρρυνθῆτε καὶ ἐνισχυθῆτε ἐν τῷ ἀγῶνι. Οὔτε σύλλογός τις θρησκευτικὸς ὑπῆρχεν ἐν τῇ Ἀνατολῇ πρό τινων ἐτῶν, οὔτε δημοσιεύσεις σπουδαῖαι θρησκευτικαὶ ἐγίνοντο, οἱ δὲ ψευδεπιστήμονες καὶ οἱ τῶν ἀγυρτῶν μαθηταὶ ἐλεύθεροι ἐλευθέρως ἐδίδασκον ἀλλόκοτα ἀσεβείας θεωρήματα καὶ παρίστανον τὰς θρησκευτικὰς ἰδέας καὶ πεποιθήσεις ὡς ἀμαθῶν προλήψεις καὶ ἱερέων μυθολογήματα. Σήμερον τὸ φῶς διαχέεται πανταχόθεν. Σύλλογοι κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς « Ἀναπλάσεως» συνεστήθησαν, βιβλία ἀνατρέποντα τὰ διδασκόμενα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Χέκελ ληρήματα δημοσιεύονται, ὁ λόγος τῆς ἀληθείας ἀκούεται ἐν δημώδει γλώσσῃ καὶ διδαχῇ ἐν Ἀθήναις, ἐν Αἰγίῳ, ἐν Πύργῳ, ἐν Πάτραις, ἐν Βόλῳ, ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ σεῖς οἱ τῆς « Ἀναπλάσεως» ἐπιχειρεῖτε νὰ διαδώσητε εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν τὸν πολύτιμον θησαυρὸν τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ τῆς χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως. Σεῖς ἔτι τὰς συγγραφὰς καὶ τοὺς μελιρρύτους λόγους Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου προσφέρετε εἰς χεῖρας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐν αὐτῇ τῇ γλώσσῃ, ἐν ᾗ ἐγράφησαν ἢ ἀπηγγέλθησαν, μὴ μεταβάλλοντες τοὺς τρόπους καὶ τὸ ὕφος, ἀλλὰ παραφράζοντες ἐφ' ὅσον εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖον, ὅπως πάντες συμμετάσχωσι τοῦ μεγάλου θησαυροῦ. «Μοὶ ἀποδίδουσιν, ἔλεγέ μοι ὁ Γλάδστων εἰς Λονδῖνον, μοὶ ἀποδίδουσιν ἐξαιρετικὴν περὶ τὸ λέγειν ἱκανότητα καὶ μὲ καλοῦσιν ἔξοχον ῥήτορα. Δὲν ἐξετάζω μέχρι τίνος σημείου οἱ ἔπαινοι οὗτοι ἀνταποκρίνονται πρὸς τὰ πράγματα, βεβαίως ὅμως, οἱαδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ περὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἰδεῶν μου ἐπιτηδειότης, αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν ἀδιάλειπτον μελέτην δύο συγγραφέων, τοῦ Θουκυδίδου καὶ τοῦ Χρυσοστόμου. Σπάνιαι εἶνε αἱ ἡμέραι τοῦ βίου μου, καθ' ἃς καὶ ἐν μέσῳ σπουδαιοτάτων πολιτικῶν ἔργων καὶ μεριμνῶν, νὰ μὴ ἀνέγνωσα σελίδας τινὰς τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου τῶν συγγραφέων ἐκείνων». Καὶ ὁ πολὺς καθηγητὴς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Ἄγραμ, κόμης Βεῖνοβιτζ, ἐλθὼν παρ' ἐμοὶ εἰς ἐπίσκεψιν ἐν Τεργέστῃ καὶ ἰδὼν ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τόμον ἐκ τῶν τοῦ Χρυσοστόμου, «εὐτυχεῖς σεῖς, μοὶ εἶπεν, οἱ δυνάμενοι νὰ ἀναγινώσκητε τὰ ἀριστουργήματα ταῦτα τοῦ λόγου καὶ τῆς ἠθικῆς εἰς ἣν γλῶσσαν ἀπηγγέλθησαν. Ἀλλὰ καὶ ἐν μεταφράσει ἀναγινώσκων ποσάκις δὲν διέρχομαι πολλὰς ὥρας ἐναβρυνόμενος ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἐπεξηγῶν τὰ ἀναγινωσκόμενα εἰς τὴν σύζυ-

γον καὶ εἰς τὰ τέκνα μου». Καὶ ἐμνήσθημεν τότε τοῦ διαλόγου τοῦ Ἰωάννου μετὰ τῆς μητρός του καὶ τὸν περὶ Εὐτροπίου λόγον, ὁ δὲ καθηγητὴς πολλάκις ἀνεφώνει: «Τίς Ὅμηρος ἢ Δάντης ἦλθεν εἰς τοιοῦτον ὕψος ἰδεῶν, ἢ τίς τῶν ψυχολογούντων παρέστησε ζωηρότερον ἢ ἀληθέστερον τὰ πάθη καὶ τὰς συγκινήσεις τῆς καρδίας;» Ὑπῆρξεν ὁ Χρυσόστομος, ἔλεγεν ὁ Βιλμαίν, τὸ ἀνώτερον πνεῦμα τῆς νεωτέρας ἐποχῆς. Καὶ τοῦ πνεύματος τούτου τὰ ἔργα εἰς πάσας τὰς γλώσσας μεταφραζόμενα καὶ διαδιδόμενα ἀποτελοῦσιν ἐν τῶν κυριωτέρων, θελκτικωτέρων δὲ ἅμα καὶ ψυχωφελεστέρων ἀναγνωσμάτων παντὸς φιλολόγου ἢ κληρικοῦ ἢ ἄλλου ἐπιστήμονος ἢ οἰκογενειάρχου. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τίς ποτε τῶν καθηγητῶν ἐσκέφθη ἢ ἐπεχείρησε νὰ κατασταθῇ κτῆμα κοινὸν τοὺς θησαυροὺς ἐκείνους ἢ τίς ποτε συνεβούλευσεν εἰς πλούσιον ὁμογενῆ τὴν ἀναδημοσίευσιν ἢ παράφρασιν καὶ τὴν δωρεὰν ἢ εὔωνον διανομὴν τῶν λόγων καὶ συγγραφῶν τοῦ Χρυσορρήμονος; Οὐδείς, οὐδείς. Εἰς τὸν ἄγνωστον καὶ ὑπὸ οὐδενὸς στηριζόμενον ἡμέτερον κύκλον τῆς «Ἀναπλάσεως;» ἀπέκειτο ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ τῆς διαδόσεως τοῦ ἀνωτέρου ἔργου ἐξ ὅσων παρήγαγεν ὁ χριστιανικὸς ἑλληνισμός.

Καὶ τώρα ἐπανέρχομαι ἐπὶ τὰ ἔργα μου. Ἀλλὰ μὴ νομίσητε ὅτι ταῦτα περιορίζονται ἐπὶ τῆς ἀστικῆς ὀργανώσεως ἢ διοικήσεως μόνον. Θά μοι ἦσαν λίαν ὀχληρὰ τοιαῦτα ἔργα ἐὰν δὲν συμμετεῖχον καὶ ἀνωτέρων εὐσεβεστέρων καὶ σπουδαιοτέρων σκέψεων. Τὸ ἱεροσπουδαστήριόν μας ὡρισμένον οὐχὶ πρὸς μόρφωσιν ἀνωτέρων θεολόγων, ἀλλὰ καλῶν ἐγγάμων ἱερέων, νοούντων καλῶς τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Πατέρων, καὶ ἀντὶ περιπάτου καὶ ἀσκήσεων ἐργαζομένων εἰς τοὺς ἀγροὺς καὶ διδασκομένων στοιχεῖα πρακτικῆς γεωργίας, — ἡ ὁσονοῦπω συνερχομένη τοπικὴ Σύνοδος ὑπὸ τὰς εὐλογίας τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, — τὰ ἐν τοῖς σχολείοις διδασκόμενα ἱερὰ μαθήματα, οὐχὶ ὡς πάρεργα, μετὰ πάσης σπουδαιότητας καὶ πρακτικοῦ πνεύματος, — ἡ γινομένη κατὰ Σάββατον καὶ ὑποχρεωτικῶς ἀνάγνωσις καὶ ἐξήγησις τοῦ Εὐαγγελίου ὑπὸ πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων κατὰ περιτροπήν, — ἡ διὰ νόμου ὑποχρεωτικὴ διδασκάλων καὶ μαθητῶν παρεύρεσις εἰς τὰ τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας εἶναι ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν δὲν ἀκολουθοῦμεν τὰ ἐν Ἀθήναις γενόμενα, ἀλλ' ἐφ' ὧν καὶ μελετῶμεν καὶ ἐργαζόμεθα.

Ὑγιαίνετε. Ὁ φίλος καὶ συνεργάτης σας

Ι. Σκαλτσούνης

ΠΑΥΛΟΥ ΖΑΝΕ

ΤΑ ΤΕΛΙΚΑ ΑΙΤΙΑ

Κατὰ μετάφρασιν Νικ. Ι. Γαλανοῦ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ ἀριθ. 126)

Δὲν εἶνε μόνον ἡ κοινὴ γνώμη· εἶνε ἡ ἐπιστήμη, ἥτις κάμνει συνεχῶς χρῆσιν ταύτης τῆς ἀρχῆς, τουτέστιν, ὅτι ἡ ἐπανάληψις ἢ ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν συμπτώσεων μεταξὺ τῶν φαινομένων, εἶνε αὐτὸ τοῦτο φαινόμενον, τὸ ὁποῖον ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὴν αἰτίαν του. Θὰ ἀναφέρω ἐπὶ τούτου παραδείγματά τινα. Γνωστὸν ὅτι εὗρον κογχύλια ἐπὶ τοῦ ὕψους τῶν ὀρέων· καὶ γνωστὸν ὅτι ὁ Βολταῖρος ἐξήγει τὴν παρουσίαν τούτων τῶν κογχυλίων ἐκ τῆς διαβάσεως τῶν προσκυνητῶν πορευομένων εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ οἵτινες ἔφερον ὄστρακα κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν μεθ' ἑαυτῶν. Ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ, ἡ παρουσία τούτων τῶν κογχυλίων ἐπὶ τῶν Ἄλπεων θὰ ἦτο καθαρῶς τυχαία. Ἐξ ἑνὸς οἱ προσκυνηταὶ μεταβαίνοντες εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐξ ἄλλου αἱ Ἄλπεις οὖσαι ἡ φυσικὴ αὐτῶν διάβασις· δὲν εἶνε ἐκπληκτικὸν ὅτι αὗται αἱ δύο αἰτίαι συνηντήθησαν, καὶ ἐν ἐκ τῶν τυχαίων ἀποτελεσμάτων ταύτης τῆς συναντήσεως ἠδυνήθη νὰ ᾖνε ἡ ἀποθήκευσις καὶ ἐγκατάλειψις ὀστράκων τινῶν. Αὕτη ἡ ἐξήγησις θὰ ἤρκει, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ εἰ μὴ μικρὸς ἀριθμός. Ἀλλ' ὑπάρχει ἐκεῖ ἐξ αὐτῶν τοιοῦτος ἀριθμός, ὥστε ἡ προταθεῖσα ὑπὸ τοῦ Βολταίρου ἐξήγησις δὲν ἀρκεῖ πλέον. Διότι δὲν πρόκειται νὰ ἐξηγήσωμεν πῶς ἓν ὄστρακον εἶνε δυνατὸν νὰ εὑρεθῇ ἐπὶ τῶν Ἄλπεων, ἀλλὰ πῶς στοιβάδες ὀστράκων συνηντήθησαν ἐκεῖ. Εἶνε ὁ ἀριθμὸς τῶν συμπτώσεων, τὸν ὁποῖον ἡ ἐπιστήμη ὀφείλει ἐνταῦθα νὰ ἐξηγήσῃ, καὶ τὸν ὁποῖον ἐξηγεῖ λέγουσα, ὅτι δὲν εὑρίσκονται κατὰ τύχην αὗται αἱ κογχύλαι ἐπὶ τῶν ὀρέων, ἀλλ' ἕνεκα ὡρισμένης αἰτίας, ἥτις εἶνε ἡ παρουσία τῆς θαλάσσης εἰς τοὺς ὑψωμένους τόπους. Διὰ παρομοίας λογικῆς σκέψεως ἡ παρουσία τῶν εὑρεθέντων ἐλεφάντων εἰς τοὺς πάγους τοῦ Βορρᾶ εἶνε μία ἀπόδειξις διὰ τὸν Βυφφῶνα τῶν κλιματικῶν μεταβολῶν, αἵτινες ἔλαβον χώραν εἰς ταύτας τὰς ἐκτάσεις. «Ἡ μεγάλη ποσότης, τὴν ὁποίαν εὗρον ἤδη κατὰ τύχην εἰς ταύτας τὰς γαίας, τὰς σχεδὸν ἐρήμους, ὅπου οὐδεὶς ἐρευνᾷ, ἀρκεῖ νὰ καταδείξῃ ὅτι οὔτε ἕνεκα ἑνὸς μόνον ἢ πολλῶν τυχαίων συμβεβηκότων, οὔτε εἰς ἕνα μόνον καὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἄτομά τινα τοῦ εἴδους τούτου εὑρέθησαν εἰς τὰς ἐκτάσεις ταύτας τοῦ Βορρᾶ, ἀλλ' ὅτι εἶνε ἀνάγκη ἀπόλυτος τὸ εἶδος νὰ ὑπῆρξεν ἐκεῖ ἄλλοτε, νὰ ἔζησε καὶ νὰ ἐπολλαπλασιάσθη, ὡς σήμερον εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας». (*Histoire naturelle, époques de la nature*).

Δεύτερον παράδειγμα· ἐσπούδασαν πολὺ κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους τὸ φαινόμενον τῶν διαττόντων ἀστέρων. Λοιπὸν ἡ παρατήρησις ἐβεβαίωσεν ὅτι τὸ φαινόμενον τοῦτο ἔλαβε χώραν πρὸ πάντων εἰς ὡρισμένας ἐποχὰς τοῦ ἔτους, κατ' Αὔγουστον καὶ κατὰ Νοέμβριον. (Σ. Μ. Κατὰ τὸ νέον ἡμερολόγιον. Κατὰ τὸ ἰδικόν μας ἡμερολόγιον ἡ παμπληθὴς πτῶσις τῶν διαττόντων ἀστέρων γίνεται τὰ τέλη Ἰουλίου καὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου). Κατὰ τὰς ἐποχὰς ταύτας αἱ πτώσεις τῶν ἀστέρων εἶνε τόσον πολυάριθμοι, ὥστε τὰς παρέβαλον πρὸς βροχήν, τὴν ὁποίαν δηλοῦσι διὰ τοῦ ὀνόματος ὄμβρος. Οἱ φυσικοὶ καὶ οἱ ἀστρονόμοι δὲν ἐθεώρησαν ὡς περίστασιν ἀδιάφορον ταύτην τὴν ἄφθονον παραγωγὴν τοῦ φαινομένου εἰδικῶς εἰς ἐποχὴν ὡρισμένην. Ἐφαντάσθησαν λοιπὸν ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν τοῦ ἔτους ἡ γῆ διέρχεται διὰ μέσου δακτυλίου, συγκειμένου ἐξ ἀστεροειδῶν, οἵ-

τινες παρασυρόμενοι ἐν τῇ γῇ τῇ τροχιᾷ ὑπὸ τῆς ἕλξεως, πίπτουσι μεθ' ὁρμῆς πρὸς τὴν γῆν. Ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ ὄμβροι πολυάριθμοι συνέπεσον κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους μετὰ τῆς ἀπουσίας ἀναμενομένου κομήτου, τοῦ κομήτου τοῦ Biéla, ὑπέθεσαν ὅτι οὗτοι ἦσαν τὰ συντρίμματα αὐτοῦ. Ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ᾖνε ἡ ἀξία τῶν ὑποθέσεων τούτων, βλέπει τις ὅτι ἔχουσι τὸν λόγον των ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ τοῦ πνεύματος ἡμῶν, ὅστις ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς αἰτίαν ὄχι μόνον δι' ἕκαστον φαινόμενον ἰδιαιτέρως, ἀλλ' ἀκόμη διὰ τὴν συμφωνίαν καὶ συνάντησιν τῶν φαινομένων.

Παρατηρήσεις τοῦ αὐτοῦ εἴδους ἔφερον τοὺς ἀστρονόμους εἰς τὸ νὰ σκεφθῶσιν ὅτι οἱ ἀστέρες δὲν ἐρρίφθησαν τυχαίως ἐν τῇ ἐκτάσει τοῦ στερεώματος, ὅτι σχηματίζουσι συμπλέγματα καὶ συστήματα καὶ εἶνε ἐν ἀμοιβαίᾳ ἐξαρτήσει. Ὁ Ἀραγὼ ἐν τῇ δημώδει ἀστρονομίᾳ του μᾶς ἐξηγεῖ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ συλλογισμοῦ.

«Ὅλος ὁ κόσμος θέλει ἐννοήσει, λέγει, ἐξετάζων τὴν πιθανότητα ὅτι ἀστέρες διεσκορπισμένοι ὅλως ἀκανονίστως εἰς τὸ στερέωμα θέλουσι παρουσιασθῇ εἰς συμπλέγματα ἐκ δύο, ὅτι αὕτη ἡ πιθανότης, λέγομεν, θὰ ἦνε τόσῳ μᾶλλον μικρά, ὅσῳ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος συμπλέγματα ὀφείλουσι νὰ ἔχωσι διαστάσεις ἐλαχίστας. Εἶνε, πράγματι, ὡς ἐὰν ὑπελόγιζέ τις ὅτι, ῥίπτων ἀριθμόν τινα σπόρων σίτου ἐπὶ ἑνὸς ἀθακίου ζατρικίου, θὰ εἶχε τὴν ἐπιτυχίαν νὰ εὑρεθῶσιν ἡνωμένοι εἰς τὰ τετραγωνίδια κατὰ συμπλέγματα ἀνὰ δύο· ἡ ἐπιτυχία ὀφείλει προφανῶς νὰ ἐλαττώνηται ἀναλόγως τῆς σμικρύνσεως τῶν διαστάσεων τῶν τετραγωνιδίων τούτων ἐν τῷ προταθέντι προβλήματι· οἱ σπόροι τοῦ σίτου εἶνε οἱ ἀστέρες· τὸ ἀθάκιον εἶνε τὸ στερέωμα. Τὰ τετραγωνίδια διὰ τὴν πρώτην τάξιν τοῦ Ἑρσχέλου εἶνε ἐκτάσεις τεσσάρων δευτέρων λεπτῶν κατὰ τὴν μεγαλητέραν διάμετρον· διὰ τὴν τετάρτην τάξιν αἱ διαστάσεις τῶν τετραγωνιδίων φθάνουσι μέχρι τριάκοντα δύο δευτέρων λεπτῶν. Ἐν τῇ ὑποθέσει ἀνεξαρτησίας ἀπολύτου μεταξὺ τῶν ἄστρων ἐξ ὧν εἶνε ἐσπαρμένος ὁ οὐρανός, ἡ πρώτη τάξις τῶν διπλῶν ἀστέρων θὰ ἦτο πολὺ ὀλιγώτερον πολυάριθμος τῆς δευτέρας, τῆς τρίτης καὶ πρὸ πάντων τῆς τετάρτης. Ἐν τούτοις τὸ ἐναντίον συμβαίνει. Ἰδοὺ λοιπὸν ἤχθημεν, δι' ἁπλῶν σκέψεων περὶ πιθανοτήτων, εἰς τὸ νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι οἱ γειτονικοὶ ἀστέρες ὄχι μόνον κατὰ τὸ φαινόμενον, τουτέστι δι' ἑνὸς ἀποτελέσματος ὀπτικοῦ ἢ ἀποπτικοῦ, ἀλλὰ πράγματι σχηματίζουσι συστήματα».

Ἡ αὐτὴ ἀρχή, ἡ αὐτὴ ἀνάγκη τοῦ πνεύματος ὡδήγησε τὸν Λαπλὰς εἰς τὴν ἐνδοξον αὐτοῦ ὑπόθεσιν περὶ τῆς καταγωγῆς τοῦ ἡμετέρου ἡλιακοῦ συστήματος· ὁρμώμενος ἐκ ταύτης τῆς παρατηρήσεως, ἥτις ἄλλως εἶχεν ἤδη κάμει ἐντύπωσιν εἰς τὸν Νεύτωνα, Κάντιον καὶ Βυφφῶνα, ὅτι δηλαδὴ ὅλα τὰ ἄστρα, ὅσα συναποτελοῦσι τοῦτο τὸ σύστημα, ἔχουσι τὴν κίνησίν των, εἴτε περιστροφικήν, εἴτε κυκλικὴν κατὰ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν (ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμάς), τὸ ὁποῖον δίδει, μᾶς λέγει ὁ Ἀραγώ, 43 κινήσεις συνηρμοσμένας ἐν τῇ αὐτῇ κινήσει· καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον ὅλα ταῦτα τὰ ἄστρα εὑρίσκονται τοποθετημένα σχεδὸν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τῆς ἐκλειπτικῆς, ὁ Λαπλὰς ἐσκέφθη ὅτι μία τοιαύτη διάθεσις δὲν ἠδύνατο νὰ ᾖνε τὸ ἀποτέλεσμα τύχης, καὶ ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὡρισμένην αἰτίαν. Ὁ Βυφῶν εἶχεν ἤδη κάμει ταύτην τὴν σκέψιν, καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἐξηγήσῃ τὸ σύστημά μας διὰ τῆς ὑποθέσεως ἑνὸς κομήτου πεσόντος ἐπὶ τοῦ ἡλίου, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ τεμάχια γενόμενα πλανῆται εἰλκύσθησαν ὑπὸ τῆς ἡλιακῆς ἕλξεως. Ὁ Κάντιος, ἐν τῇ Φυσικῇ ἱστορίᾳ τοῦ οὐρανοῦ, ἔχει ἐπίσης προτείνει μίαν ὑπόθεσιν διὰ νὰ ἐξηγήσῃ τὰ αὐτὰ φαινόμενα· καὶ αὕτη ἡ ὑπόθεσις εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν τοῦ Λαπλάς. Οὗτος, ὡς γνωστόν, ἐπίστευσεν ὅτι λύει τὸ ζήτημα ὑποθέτων ὅτι οἱ πλανῆται μετὰ τοῦ ἡλίου ἀπετέλουν μέρος ἀρχικῶς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ νεφελώματος διεπομένου ὑπὸ κινήσεως περιστροφικῆς, καὶ τὸ ὁποῖον θραυσθὲν συνεπείᾳ ψύξεως (περίστασις ἀποδεῖξα ἀμφίβολος κατὰ τὰς νέας θεωρίας περὶ θερμότητος) θὰ εἶχε δώσει γέννησιν εἰς σώματα κεχωρισμένα διεπόμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς κινήσεως, ἐξ ἧς καὶ τὸ ἀρχικὸν νεφέλωμα. Καὶ οὗτω τὸ θαῦμα τῶν 43 κινήσεων συνηρμοσμένων ἐν τῇ αὐτῇ κινήσει, θὰ ἐξηγεῖτο διὰ τοῦ φυσικωτέρου τρόπου, διὰ τοῦ διαμελισμοῦ τῆς ἀρχικῆς κινήσεως. Ἠτιζδήποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ πραγματικὴ ἀξία ταύτης τῆς ἐξηγήσεως, τῆς ὁποίας αἱ οὐσιώδεις γραμμαὶ ὑφίστανται ἀκόμη σήμερον, τὸ ἄξιον σημειώσεως εἶνε, ὅτι, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ὡς εἰς τὰς προηγουμένας, πᾶσα συναρμογή, πᾶσα σύμπτωσις ἐπαναλαμβανομένη ἐθεωρήθη πάντοτε ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων ὡς ἀπαιτοῦσα ἐξήγησιν εἰδικήν. Ὑποτεθέντος ὅτι δὲν ἀποδέχεταί τις ταύτην τὴν ἀρχήν, ἤτοι, ὅτι ἡ συχνότης τῶν συμπτώσεων μεταξὺ τῶν φαινομένων εἶνε αὐτὴ αὕτη φαινόμενον ὀφεῖλον νὰ ἔχῃ τὴν αἰτίαν του, καμμία ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων, ἡ τῶν προηγουμένων ὑποθέσεων δὲν θὰ ἐγίνετο. Δεδόσθω νὰ ἐξηγήσωμεν τὴν πυκνότητα μιᾶς κογχύλης ἐπί τινος ὄρους· ἡ τυχαία διάβασις προσκυνητοῦ τινος ἀρκεῖ δι' αὐτό. Δεδόσθω τὴν πτῶσιν ἑνὸς διαττοντος ἀστέρος· ἡ τυχαία συνάντησις τῆς γῆς μεθ' ἑνὸς ἀστεροειδοῦς ἀρκεῖ. Δεδόσθω μίαν οἱανδήποτε διάθεσιν τῶν ἀστέρων ἐν τῷ οὐρανῷ, τῶν πλανητῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ συστήματι· ἡ αὐτὴ γενικὴ ἄγνωστος αἰτία, ἡ καλουμένη ἀρχικὴ ὑπὸ τῶν ἐπιστημόνων, δύναται νὰ ἐξηγήσῃ ταύτην τὴν διάταξιν. Ἐπειδή, ἀπ' ἐναντίας, δὲν ἐπίστευσαν ὅτι μία διάθεσις κανονικὴ ἦτο δυνατὸν νὰ ᾖνε τὸ ἀποτέλεσμα τύχης, ὡδηγήθησαν εἰς ταύτας τὰς ἀνακαλύψεις ἢ ὑποθέσεις, τουτέστι, τὴν παρουσίαν τῆς θαλάσσης ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὀρέων, τὴν περιοδικὴν συνάντησιν τροχιᾶς ἀστεροειδῶν, τὴν διάθεσιν τῶν ἀστέρων κατ' ἀθροίσματα καὶ κατὰ συστήματα, τὸν κατατεμαχισμὸν ἑνὸς ἀρχικοῦ νεφελώματος κτλ. Ὅ,τι ἐξηγοῦσι διὰ τούτων τῶν ὑποθέσεων δὲν εἶνε ὡρισμένον τι φαινόμενον μεμονωμένον, ἀλλὰ συμφωνία ἢ ἐπανάληψις φαινομένων.

ΔΙΩΞΑΤΕ ΤΗΝ ΠΕΙΝΑΝ
ΟΧΙ ΤΟΥΣ ΕΠΑΙΤΑΣ

Τὴν περασμένην Παρασκευήν, εἰς τὰς 7 περίπου μ. μ., ἡ ἑξῆς σκηνὴ προεκάλει τοὺς γέλωτας ὀλίγων ἀγυιοπαίδων, καί τινων ἡλικιωμένων χειροτέρων ἀπὸ ἀγυιόπαιδας, εἰς μίαν τῶν ὁδῶν τῆς Πλάκας.

Γυνή τις τυφλὴ ἐξεβιάζετο ἀπὸ γενναῖον ἀστυφύλακα, διὰ νὰ τεθῇ ἐπάνω εἰς ἕνα κάρρον, ἐξ ἐκείνων, διὰ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖται ἡ μεταφορὰ τῶν ἐσφαγμένων ζώων.

Ἡ γυνὴ ἀνθίστατο, ὁ δὲ ἀστυφύλαξ τὴν ἔσυρεν.

Ἡ τυφλὴ τότε ἐκραύγασε, καὶ ὁ ἀστυφύλαξ τὴν ἐγρονθοκόπησεν, ὅτε δ' ἐκείνη ἔβαλε τοὺς θρήνους, ὁ ἀστυφύλαξ ὁ ἀρειμάνειος τὴν ἐλάκτισε. Καὶ οὕτω, λακτίζων καὶ ὠθῶν, κατώρθωσεν ὁ ἀτρόμητος νὰ τὴν κυλίσῃ κατὰ γῆς, καὶ εἶτα λιπόθυμον νὰ τὴν πετάξῃ ἐπάνω εἰς τὸ κάρρον.

Οἱ παριστάμενοι ἄνδρες εἰς ἑκάστην θρηνῴδη κραυγὴν τῆς τυφλῆς ἐγέλων καὶ ἐκάγχαζον, εὐχαριστημένοι διὰ τὸ θέαμα· ἄλλοι ἐξέφραζον τὴν ἀγανάκτησίν των διὰ τὴν ἀντίστασίν της, καὶ μόνον ποῦ δὲν ἤνωνον καὶ αὐτοὶ τὰ λακτίσματά των· ἐνῷ γυναῖκές τινες, σταματήσασαι, προέτρεπον τὸν ἀστυφύλακα, δακρυσμέναι, νὰ τὴν ἀφήσῃ, καὶ ἐφαίνοντο ἐξανιστάμεναι κατὰ τῆς βασάνου καὶ τῆς ὠμότητος. Καὶ ἀπεδεικνύετο οὕτω πόσον ἡμεῖς οἱ ἄνδρες, οἱ ἰσχυρότεροι, οἱ καμαρώνοντες διὰ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ὑπεροχήν μας, καταντῶμεν πολλάκις κτήνη ἀπρόσιτα εἰς αἰσθήματα δικαιοσύνης, συμπαθείας καὶ οἴκτου, βάνανσοι ἐν λόγοις, ἐν τρόποις, ἐν ἔργοις, ἐνῷ αἱ γυναῖκες, παρ' ὅλα τὰ ἐλαττώματά των ἐν κοινωνικῇ καταστάσει, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμεῖς εἴμεθα πάλιν οἱ κυρίως ὑπεύθυνοι, περισώζουσιν αἰσθήματα ἀγάπης καὶ εὐσπλαγχνίας, ἀναδεικνύοντα αὐτὰς πολὺ εὐγενεστέρας ἀπὸ τοὺς ἄνδρας.

Ἡ τυφλὴ ἦτο ἐπαῖτις, ὁ δὲ ἀστυφύλαξ ἐξετέλει διαταγὴν τῆς προϊσταμένης του ἀρχῆς περὶ συλλήψεως τῶν ἐπαιτῶν τῆς πρωτευούσης, ὅπως σταλῶσιν ὁ καθεὶς εἰς τὸν τόπον τῆς προελεύσεώς του.

Γνωρίζων πόσον ἐπαχθεῖς εἶνε οἱ ἐπαῖται εἰς μέγα μέρος ἀνθρώπων, ὅτι δὲ ὁ καθημερινὸς τύπος, πρῶτος αὐτὸς συνιστᾷ τὸν διασκορπισμόν των, ἐννοῶ καλῶς ὅτι ἐκτίθεμαι εἰς τὸν κίνδυνον νὰ κατακριθῶ ὡς ἐμφανιζόμενος συνήγορος τῆς ἐπαιτείας. Ἀλλ' ἡ φωνὴ τῆς λογικῆς, τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης πρέπει νὰ ὑψώνηται καὶ ὑπεράνω τοῦ θορύβου τῶν ἀνθρωπίνων ὠρυγῶν.

Οὔτε τοὺς ἐπαίτας θέλω, οὔτε τὴν ἐπαιτείαν θὰ ὑπερασπίσω. Δέχομαι μάλιστα, ὅτι οἱ ἐπαιτοῦντες ἄνευ ἀνάγκης ὄχι μόνον νὰ διώκωνται πρέπει, ἀλλὰ καὶ νὰ ῥεβδίζωνται, δημευομένων ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν.

Ἀλλ' οἱ ἐπαῖται γίνονται τοιοῦτοι τάχα ὅλοι ἐκ προαιρέσεως; Θέτω ὑπ' ὄψιν τῆς ἀστυνομικῆς ἀρχῆς τὴν ἐπαιτείαν τῆς ἀνάγκης, τὴν ἐπιβαλλομένην ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τὰ πεινῶντα, ἀπὸ τὴν ὁρμὴν τῆς αὐτοσυντηρήσεως. Θέτω ὑπ' ὄψιν αὐτῆς τὸν τυφλὸν τὸν ἄπορον, τὸν κουλόν, τὸν κουτσόν, τὸν παραλυτικόν, καὶ ἀκόμη τὴν γυναῖκα τὴν χήραν, τὴν ἄνευ ἔργου, τὴν μὴ δυναμένην νὰ εὕρῃ ἔργον, ἔχουσαν ἐν τούτοις νὰ φροντίσῃ διὰ τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας, διὰ τὸ ἐνοίκιον τοῦ μηνός, διὰ τὸ λάδι, διὰ τὸ ἔνδυμα τῶν τέκνων, καὶ λέγω· ἐν τίνι δικαιώματι διώκεις τοὺς ἐπαίτας τούτους;

Πρὸ ἡμερῶν ἀνεγίνωσκον ὅτι εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ὑπάρχουν ἐπαῖται, διότι ἐκεῖ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ λείψουν εἰς κανένα τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως. Εἰς τὸν δυνάμενον ὁπωσδήποτε νὰ ἐργασθῇ, ἀλλὰ μὴ ἔχοντα ποῦ νὰ ἐργασθῇ, δίδεται εἰς καταστήματα ἐπὶ τούτῳ λειτουργοῦντα ἐργασία, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ. Ἂν δὲ ἦνε τελείως ἀνίκανος διὰ πᾶσαν ἐργασίαν, εἰσάγεται εἰς κατάστημα φιλανθρωπικόν, ὅπου τῷ ἀσφαλίζεται τὸ ζῆν.

Ἐκεῖ λοιπὸν ἐννοῶ τὸν διωγμὸν τῆς ἐπαιτείας, ἀφοῦ ἐλλείπει ἡ δικαιολογητικὴ αὐτῆς βάσις, ἡ στέρησις δηλαδή, ἡ πεῖνα καὶ ὁ κίνδυνος θανάτου. Ἀλλὰ παρ' ἡμῖν τὸ διώκειν τὸν ἐπαίτην τὸν πεινῶντα, τὸν ἄνευ τῆς ἐπαιτείας ὑπόχρεων νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ ἐγκλήματος διὰ νὰ ζήσῃ, ἢ τιμιότητος διὰ νὰ λιμοκτονήσῃ, ἀποτελεῖ πρᾶξιν ὑψίστης ἀδικίας, ἀπανθρωπίας καὶ βαρβαρότητος.

Τὸ ἐπαιτεῖν χάριν τῆς ζωῆς—ὅπου μόνος ὁ τρόπος οὗτος ὑπάρχει εἰς ἄτομόν τι διὰ νὰ ζήσῃ— ἀποτελεῖ δικαίωμα τοῦ προσώπου ἐπίσης ἱερόν, ὅσον ἱερὸν εἶνε τὸ δικαίωμά του νὰ ζῇ ἐφόσον ὁ Πλάστης του τὸν ἀφήνει ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Καὶ ὁ λέγων εἰς τοιοῦτον ἄνθρωπον· **μὴ ἐπαίτει**, ὀφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του, ὅτι τῷ λέγει· **σοὶ ἀρνοῦμαι τὸ δικαίωμα τοῦ ζῆν**. Δηλαδὴ δημιουργεῖται οὕτω περίπτωσις, καθ' ἣν ἡ ἀπαγόρευσις τῆς ἐξ ἀνάγκης ἐπαιτείας, ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀνόσιον καταδίκην εἰς φόνον, τὸ δὲ πρᾶγμα καθίσταται ἀποτροπαιότερον ἐκ τοῦ ὅτι τὸν φόνον τοῦτον ἐπιβάλλει ἡ ἀρχὴ καὶ ἀπαιτεῖ ἢ στέργει ἡ κοινωνία, αἵτινες ἔχουσι μὲν τὴν εὐαισθησίαν νὰ πασχίζωνται ἐκ τοῦ ἀντικρύσματος τῶν ἐπαιτῶν, κατέχουσι δὲ καὶ τὴν γενναιότητα νὰ διατάττωσι τὸν φόνον των, ὅστις διόλου δὲν τοὺς ἐνοχλεῖ, διότι ἡ λιμοκτονία θὰ τελεσθῇ μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν των, καὶ θὰ λησμονῆται ἐν μέσῳ τῆς πλησμονῆς, τῆς τρυφῆς καὶ τῆς ἀπολαύσεως τῶν εὐνοουμένων τοῦ κόσμου τούτου.

Διώξατε λοιπὸν τὴν πεῖναν, ὦ ἄνθρωποι, φροντίζοντες νὰ πολλαπλασιάζωνται αἱ ἐργασίαι, ὥστε νὰ μὴ μένουν μὲ σταυρωμένα χέρια οἱ θέλοντες νὰ ἐργασθῶσι· διώξατε τὴν πεῖναν εἰσάγοντες τοὺς ἀνικάνους πρὸς ἐργασίαν εἰς καταστήματα φιλανθρωπικά, ὡς κάμνουν οἱ Ἀμερικανοί· ἀλλά, πρὶν ταῦτα ὑπάρξωσι, μὴ διώκετε τοὺς ἐπαίτας τῆς ἀνάγκης, διότι ὑπὸ τὸν διωγμὸν τοῦτον, τὸν δηθεν μερμνῶντα περὶ τῆς εὐπρεπείας τῆς πρωτευούσης, ὑπάρχει ἁπλῶς μία διαταγὴ ἀθρόων φόνων, διὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ φρίττωμεν καὶ νὰ αἰσχυνώμεθα· ἐξουσία δὲ καὶ κοινωνία, λέγουσαι εἰς μίαν τάξιν ἀνθρώπων, **σᾶς αἴρομεν τὸ μέσον τῆς ζωῆς, τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον σᾶς ὑπολείπεται**, ὅ ἐστι σᾶς φονεύομεν, οὐδὲν ἄλλο ἀποδεικνύουσι παρ' ὅτι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ εἶνε διαγεγραμμέναι αὐταί ἐκ τῆς βίβλου τῶν ζώντων.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ Χ. ΔΟΥΛΗΓΕΡΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Η ΘΕΙΑ ΠΡΟΝΟΙΑ ΚΑΙ Η ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΙΣΤΕΩΣ

Ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται,

Ἂν σήμερον ἀπὸ τοὺς πολλοὺς λείπῃ ἡ ἔμπρακτος καὶ σθεναρὰ ὁμολογία τῆς ἀγιωνάτης ἡμῶν Πίστεως, τοῦτο συμβαίνει ἐκ τῆς ἀδιδαξίας, ἡ ὁποία εἶνε αἰτία νὰ μὴ γνωρίζωμεν τὰς θαυμαστὰς καὶ ἐκλάμπρους ἰδιότητας καὶ τελειότητας τοῦ Θεοῦ, αἵτινες ἤθελον ἐμπνεύσει εἰς τὰς ἡμετέρας ψυχὰς τὴν ζῶσαν καὶ ἐνεργὸν πίστιν.

Ὅλαι αἱ μικροψυχίαι καὶ λιποψυχίαι, αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται εἰς τὴν ἀντίστασιν ἡμῶν κατὰ τῆς ἁμαρτίας, εἰς τὴν διάπραξιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εἰς τὴν συντέλεσιν τῶν ἔργων τῆς αὐταπαρνήσεως, οὐδὲν ἕτερον ἐμφαίνουσιν εἰμὴ τὴν ἔλλειψιν πεφωτισμένης καὶ ἐπαρκοῦς πεποιθήσεως εἰς τὴν θείαν Πρόνοιαν.

Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων δηλοῖ ἀπεριῤῥάστως τοὺς ὅρους, κατὰ τοὺς ὁποίους δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν σχέσιν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐλπίδα εὐπροσώπου παραστάσεως ἐνώπιον τοῦ οὐρανίου Πατρός. «**Πᾶς ὅστις, λέγει, ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δ' ἂν ἀρνήσηταί με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι κἀγὼ αὐτὸν ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς**» (¹). Προσφαλῶς δὲ τὴν ἡμετέραν διάνοιαν ἀπὸ τὰς φιλυποψίας καὶ μαγγανείας τοῦ πονηροῦ ἀναπτύσσων προηγουμένως ὁ Κύριος, ὅτι ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὅστις ἔπλασε καὶ κατέστησε τὸν ἄνθρωπον βασιλέα ἐπὶ πάσης τῆς ὁρατῆς κτίσεως, δὲν ἐπιτρέπει οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ὅτι ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπόλυτος ὑπακοὴ καὶ ἀφοσίωσις γίνεται αἰτία πάσης διαρκοῦς καὶ πραγματικῆς εὐτυχίας. Καὶ τὸ σῶμα ἀκόμη, λέγει, ἐὰν πρόκειται ἕνεκα τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας ἡμῶν νὰ φονεύσωσι, δὲν πρέπει νὰ πτοώμεθα, διότι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἡ ὁποία εἶνε ὁ πραγματικὸς ἄνθρωπος, ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ τὴν φονεύσῃ οὐδὲ κἂν νὰ τὴν βλάψῃ.

Ὁ Θεός, λέγει, προνοεῖ καὶ περὶ τῶν ἀλόγων ζῴων καὶ περὶ τῶν πτηνῶν καὶ περὶ αὐτῶν τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἡμῶν. Καὶ ἀφοῦ οὔτε ἓν εὐτελὲς πτηνὸν δὲν φονεύεται οὐδὲ μία τρίχα ἐκ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Θεοῦ πίπτει, διατί ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι εἴμεθα, ἀνώτεροι πάντων τῶν ἄλλων κτισμάτων, νὰ φοβώμεθα καὶ νὰ μὴ ὁμολογῶμεν ἐνώπιον τῶν ψυχρῶν εἰς τὴν πίστιν εἴτε ἀπίστων ὅλως ἀνθρώπων τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν ἡμῶν; «**Μὴ φοβηθῆτε, λέγει, ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι· φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν ἀπολέσαι ἐν γεέννῃ**» (¹).

Ἀλλ' ἤδη, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, δὲν πρόκειται ἡμεῖς νὰ θυσιάσωμεν χάριν τῆς καλῆς ὁμολογίας τὰ σώματα ἡμῶν, διότι ἡ εἰς Χριστὸν Πίστις ἐστερεώθη εἰς τὸν κόσμον καὶ δὲν καταδιώκεται δι' ἐξοντώσεως τῶν σωμάτων, ὡς ἄλλοτε· διὰ τὴν Πίστιν ἄλλοι **κεκοπιάκασι καὶ ἡμεῖς εἰσεληλύθαμεν**, ὡς καὶ ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε πρὸς τοὺς Μαθητὰς αὐτοῦ ἐν σχέσει πρὸς τοὺς περὶ αὐτοῦ προφητεύσαντας καὶ διὰ τοῦτο φονευθέντας Προφήτας τοῦ Ἰσραήλ. Τί δὲ λοιπὸν πρόκειται νὰ θυσιάσωμεν ἡμεῖς σήμερον ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν Πίστεως;

Πρέπει νὰ θυσιάσωμεν τὰς ἁμαρτίας, τὰς πλάνας, τὰ ψεύδη καὶ τὰς μωρίας, τὰς ὁποίας λέγομεν προκειμένου περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τοῦ νόμου καὶ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲν ἀκούομεν λ. χ. πλειστάκις πολλάκις τῶν κ. ἐμπόρων νὰ ἰσχυρίζωνται ὅτι ἄνευ ψεύδους δὲν δύναται νὰ διεξαχθῇ ἐμπόριον, καὶ τοὺς εἰς ἄλλας παντοειδεῖς ἠθικὰς ρυπαρίας νὰ ἰσχυρίζωνται ὅτι τὸ χοιροειδὲς κατρακύλισμα εἰς πάντα βόρβορον εἶνε ἀναπόφευκτον διὰ τὸν ἄνθρωπον;

Ἀλλὰ ἂς μὴ φρεναπατώμεθα· **Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται**. Πάντες γνωρίζομεν ὅτι πᾶς μὴ ὁμολογῶν τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ βίου του, πᾶς ψεύστης, πᾶς κλέπτης καὶ ἄθλιος τοκογλύφος, πᾶς ρυπαρὸς καὶ βλάσφημος τῆς Πίστεως ὑβριστὴς λαμβάνει ἀπ' ἐντεῦθεν τὴν ἐνδικον μισθαποδοσίαν διὰ τὰς φαυλότητάς του, διότι τοὺς τοιούτους καὶ αὐτοὶ οἱ ὅμοιοί των δὲν τοὺς ἐμπιστεύονται, ἀλλὰ τοὺς περιφρονοῦσι, πολὺ δὲ μᾶλλον οἱ τίμιοι καὶ ἐνάρετοι ἄνθρωποι. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξ αὐτῶν, οἵτινες διὰ ἀδικιῶν καὶ κλοπῶν πλουτοῦσιν ἢ διὰ ψευδῶν ἐπαγγελιῶν ὑπερισχύοντας μεταιοδοξοῦσι, γίνονται πάντως ἀθλιέστεροι τῶν ἐπιθυμούντων καὶ μὴ δυναμένων. Ἡ δὲ φαινομένη εὐτυχία των αὕτη, ἡ ἀπατηλὴ καὶ ἐφήμερος, ἐπιτρέπεται κατὰ θείαν παραχώρησιν, κατὰ τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν, τὴν ὁποίαν ἔχει δώσῃ ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπως μὴ ἔχῃ οὐδεμίαν πρόφασιν διὰ τὴν ἑκούσιον καταδίκην καὶ ἀπώλειαν ἑαυτοῦ.

Μετὰ τὴν γενικὴν ἐξαγγελίαν τοῦ Ἰησοῦ περὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὀφειλομένης ἑκουσίου καὶ ἐλευθέρας ὁμολογίας, ἵνα μὴ εἰς κενὸν τρέχωμεν, μερικεύει καὶ σαφέστατα καθορίζει τὴν ἔκτασιν τῶν ὁρίων τῆς πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας ἡμῶν λέγων· **ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμέ, οὐκ ἔστι μου ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ οὐκ ἔστι μου ἄξιος**». (²) Τί, ἐρωτῶ, ἀπολογοῦνται εἰς τὰς δικαιοτάτας ἀξιώσεις τοῦ Πλάστου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, τὰ τέκνα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα συνέπεσε νὰ γεννηθῶσιν ἀπὸ διεφθαρμένους γονεῖς, ὅταν χαριζόμενα, φιλοῦντα πατέρα ἢ μητέρα, ἀρνῶνται τὴν εἰς Χριστὸν ὑπακοὴν καὶ ἐν ἔργοις καὶ λόγοις ὁμολογίαν, ἵνα μὴ δυσαρεστήσαντες αὐτοὺς χάσωσι τὴν εὔνοιαν ἢ ὑλικά τινα ἀγαθά;

(1 Ματθ. Γ'. 32—34.

(1) Ματθ. αὐτόθ. 28.
(2) Αὐτόθ: 37.

Ἢ τί θὰ ἀπολογηθῶσι τὰ ἄπαλιν οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, οἵτινες τὰ βλάσφημα καὶ ἀσεβῆ τέκνα των θέτουσιν ὑπεράνω τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἀνέχονται τὰς ἀσεβείας καὶ βλασφημίας αὐτῶν, ἀκόμη δέ τινες καὶ τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα παραλείπουσιν ἢ κρύπτονται, ἐνασκοῦντες αὐτά, ἵνα μὴ δυσαρεστήσωσιν ἢ γλευασθῶσι καὶ ἐπιτιμηθῶσιν ἀπὸ τὰ ἀσεβῆ τέκνα των; «Παπᾶ, λέγει ἡ μήτηρ, νὰ ἔλθῃς διὰ τὴν δεῖνα ἱεροπραξίαν εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν δεῖνα ὥραν, ὅπου δὲν θὰ εἶνε τὸ παιδί μου!» Ἐπίσης καὶ τὸ ἀντίθετον τὰ τέκνα διὰ τοὺς γονεῖς. Πᾶσα προφασιολογικὴ ἀπάντησις εἶνε περιττή, διότι οἱ ὑπείκοντες εἰς τὰς ἀσεβείας τῶν ἄλλων ἔχουσιν ἀμβλύτητα ἠθικὴν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ οὐχὶ φυσικὴν ἀσθένειαν καὶ ἀδυναμίαν, διότι, ἂν ἡ ἀσέβεια τῶν ἄλλων δὲν ἦτο κατὰ τοῦ Πλάστου καὶ Σωτῆρος, ἀλλὰ κατὰ τῶν προσώπων των, μανιωδῶς κατὰ τῶν ὑβριστῶν των θὰ ἐξηγείροντο.

Ἔπειτα ὁ Ἰησοῦς ἁπάντων εἰς τὸν Πέτρον ἐρωτήσαντα περὶ τῆς ἀμοιβῆς τῶν Ἀποστόλων τῶν τὰ πάντα ἀπαρνησαμένων καὶ ἀκολουθησάντων αὐτῷ, λέγει ὅτι αὐτοὶ μὲν ἐν τῇ δευτέρᾳ Παρουσίᾳ του θὰ κρίνωσι μετ' αὐτοῦ τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ, πάντες δὲ ὅσοι ἀφῆκαν χάριν τῆς ἀληθείας του καὶ τέκνα καὶ γυναῖκα καὶ ἀδελφοὺς καὶ περιουσίας, αὐτοὶ καὶ εἰς τὴν γῆν αὐτὴν θὰ λάβωσιν ἑκατονταπλασίονα καὶ τὴν αἰώνιον Βασιλείαν θὰ κληρονομήσωσιν. Ἂς ἀκούσωσι ταῦτα οἱ ἀντίχριστοι Μασσόνοι, οἱ ὁποῖοι δημοσιεύουσιν εἰς τὸν Πυθαγόραν, ὅτι ὄχι ὁ Χριστός, ἀλλὰ αὐτοὶ δύνανται νὰ φέρωσι τὴν εὐτυχίαν τοῦ κόσμου ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ. Πρὸς ἀποπλάνησιν τῶν ἀμαθῶν ὑλοφρόνων, καὶ τῶν ἀστηρίκτων εἰς τὴν Χριστιανικὴν Πίστιν οἵτινες ἐλησμόνησαν ἢ οὐδέποτε ἀνέγνων τὸ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου· «οὐδεὶς δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν» καὶ τὸ «ἢ Θεῷ ἢ Μαμμωνᾷ», ἢ δηλονότι Χριστιανὲς ἢ Μασσόνος θὰ εἶνε τις, διότι δύο ἰδιότητες καὶ ποιότητες ἀντίθετοι ἐν τῷ αὐτῷ ἀτόμῳ ἀδύνατον νὰ συνυπάρχωσι πραγματικῶς.

Καὶ τελευταῖον, ἀγαπητοὶ ἀναγνῶσται, ὁ Πάνσοφος διδάσκαλος ἡμῶν Ἰησοῦς λέγει τὸ σωτηριωδέστατον καὶ ἀειμνημόνευτον ἐκεῖνο λόγιον «Πολλοὶ δὲ ἔσονται πρῶτοι ἔσχατοι, καὶ ἔσχατοι πρῶτοι». (1) Πολλοὶ δηλονότι ἄνθρωποι, φαινόμενοι σήμερον εὐτυχεῖς, μεγάλοι, εἴτε καὶ ἅγιοι ἀκόμη, εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν δυνατὸν νὰ εἶνε τελευταῖοι, καὶ τὸ ἀντίθετον θέλει συμβῇ, ὥστε πολλοὶ φαινόμενοι ἐδῶ τελευταῖοι, εὐτελεῖς, περιφρονημένοι καὶ δυστυχεῖς, εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν νὰ εἶνε πρῶτοι καὶ εὐδαίμονες.

Ἑπομένως ἔργον φρονήσεως θέλομεν πράξῃ ἐὰν ὡς σπουδαίαν φροντίδα καὶ μέριμναν ἔχωμεν τὴν κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς διὰ τῆς εἰς τὸν Σωτῆρα Πίστεως καὶ ἐλπίδος, ποσῶς δὲ δὲν πρέπει νὰ ζηλεύωμεν τὰ ἄδικα πλούτη καὶ τὰς παρ' ἀξίαν ματαίας τοῦ κόσμου δόξας, ἀφοῦ καὶ ἐκ τῶν παλατίων καὶ ἐκ τῶν φυλακῶν καὶ ἐκ τῶν μεγάρων καὶ ἐκ τῶν καλυβῶν, θὰ ὁδηγηθῶμεν εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον καὶ ἀφοῦ τὰ μέγαρα πιθανώτατα νὰ γίνωσι φυλακαὶ καὶ αἱ καλύβαι μέγαρα πνευματικὰ αἰώνια.

(1) Λεπτόθι ιθ'. 30.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

Ὑπὸ **Μιχαὴλ** καὶ **Νικολάου Ι. Γαλανοῦ**.

(Συνέχεια περιεχομένων τοῦ Α' τόμου.)

Περὶ παρθενίας.

α'.) Ὑπόμνημα.

β'.) Ἡ παρθενία παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, τοῖς εἰδωλολάτραις, τοῖς αἱρετικοῖς· καὶ ὅτι μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καλλιεργεῖται.

γ'.) Ὅτι ἡ παρθενία παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς Μαρκιωνίτας καὶ Μανιχαίοις, ὄχι μόνον ἀνωφελὴς εἶνε, ἀλλὰ καὶ τιμωρίας ἀξία.

δ'.) Ὅτι ἡ παρθενία τῶν αἱρετικῶν εἶνε χειροτέρα ἀπὸ ἀσέλγειαν· ὅτι ἡ εὐτέλεια τῆς στολῆς δὲν ὠφελεῖ, ὅταν ἐν τῇ ψυχῇ ἦνε ἀνεισχυντία καὶ ἀτιμία.

ε'.) Ὅτι ἡ μένουσα ἄγαμος, διότι νομίζει πονηρὸν τὸν θεσμὸν τοῦ γάμου καὶ κατάκριτον, ἔχει τιμωρίαν καὶ κόλασιν.

ς'.) Ὅτι ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖ μὲν τὴν γνησίως διακονοῦσαν εἰς τὸν Κύριον παρθενίαν ἀνωτέραν τοῦ γάμου, οὐδέποτε ὅμως ἐμποδίζει τὸν γάμον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπαινεῖ.

ζ'.) Σύγκρισις παρθένων καὶ ἀγγέλων.

η'.) Ἡ παρθενία καὶ ὁ γάμος κατὰ τὸν Παῦλον καὶ τὴν Γραφὴν ἐν γένει.

θ'.) Ὅτι οἱ ψέγοντες τοὺς διακρινομένους εἰς τοὺς ἀγῶνας τῆς παρθενίας καὶ ἐν γένει τοὺς ἁγίους, ἐπισύρουσι βαρεῖαν τὴν τιμωρίαν.

ι'.) Ὅτι ὁ ἐκτιθέμενος νικηφόρως εἰς τὰς δοκιμασίας τῆς παρθενίας εἶνε κράτιστος ἀθλητής· τῆς παρθενίας κύνδυνοι φοβεροί.

ια'.) Παραγγέλματα τοῦ Παύλου περὶ τῆς ἀμοιβαίας σαρκικῆς σχέσεως ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς ἐν τῷ γάμῳ.

ιβ'.) Ἐπιθυμία τοῦ Παύλου, ὅπως ἦνε ἐν τῇ ἐγκρατείᾳ ὅλοι καθὼς αὐτός, καὶ προτροπὴ πρὸς τὰς χήρας, ὅπως μένωσι πλέον ἐκτὸς γάμου.

ιγ'.) Εὔγλωττος ἀποστροφὴ τοῦ Χρυσοστόμου κατὰ τοῦ ἐρχομένου εἰς δεύτερον γάμον ἀνδρὸς καὶ κατὰ τῆς μητρυιᾶς.

ιγ'.) Ἐγκώμιον τῆς ἀπτώτου παρθένου· καὶ ὅτι ἡ ἅπαξ καταταχθεῖσα εἰς τὸ τάγμα τῶν ἐκκλησιαστικῶν παρθένων δὲν ἔχει πλέον δικαίωμα γάμου· ἔχει ὅμως δικαίωμα ἡ παρθένος, ἥτις δὲν ἐδέσμευσε τὸν ἑαυτόν της διὰ καθιερωμένης ἀγαμίας.

ιε'.) Ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἐπέτρεψε τὴν διάζευξιν· διατί ἐπετράπη εἰς τοὺς Ἰουδαίους τὸ διαζύγιον· ἡ δεσποτεία τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικὸς καὶ ὁ σύνδεσμος αὐτῶν ὁ ἀδιάρρηκτος· ἡ ἐλευθερία τῆς ἐκλογῆς τοῦ γάμου ἢ τῆς ἀγαμίας.

ιϛ'.) Τί ἐννοεῖ ὁ Παῦλος μὲ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην· ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων κατόπιν τοῦ Χριστοῦ· αἱ ἐπιρροαὶ τῶν οἰκογενειακῶν δεσμῶν καὶ μεριμνῶν.

ιστ'.) Ἐὰν ἐν τῷ γάμῳ δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἡ αὐτὴ πρὸς ἀρετὴν ἐλευθερία, ἥτις ὑπάρχει ἐν τῇ ἀγαμίᾳ.

ιζ'.) Ἡ βοηθὸς γυνή.

ιη'.) Ὅτι ἡ γυνὴ δύναται νὰ σώσῃ τὸν ἄνδρα· ἀνάμικτοι συμβουλαὶ περὶ γάμου καὶ ἀγαμίας.

ιθ'.) Ἡ γυνὴ δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγκρατεύηται κρατοῦσα μακρὰν αὐτῆς ἄκοντα τὸν ἄνδρα της.

κ'.) Πῶς συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς παρθενίας ὁ Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους.

κα'.) Ὁ γάμος δίδει ἐλευθερίαν πρὸς συνουσίαν, ἀλλὰ δὲν δίδει δικαίωμα πρὸς ἡδυπάθειαν.

κβ'.) Θύελλαι καὶ συμφοραὶ ἐκ τῆς ζηλοτυπίας ἀνδρὸς καὶ γυναικός.

κγ'.) Συμφοραὶ τῶν πτωχῶν καὶ εὐτελῶν ἀνδρῶν, οἵτινες λαμβάνουσι γυναῖκας πλουσίας καὶ ἐπισήμου γένους.

κδ'.) Οἰκτρότης τῆς πτωχῆς γυναικός, ἥτις ἔλαβεν ἄνδρα εὔπορον· καὶ οἱ ἰσόβαθμοι καὶ ἰσότιμοι σύζυγοι ἄλλας ἔχουσιν ἀφορμὰς ἐρίδων καὶ δυσαρεσκειῶν.

κε'.) Συγκινήσεις καὶ τρόμοι ἐν τῇ οἰκογενείᾳ ἐκ τοῦ θανάτου.

κστ'.) Μέριμναι πρὸς μνηστείαν καὶ γάμον τῆς κόρης· περιπέτειαι μνηστήρων· ὁ ἐκλεκτὸς τῆς παραμονῆς.

κζ'.) Ἀπιστίαι ἀνδρῶν πρὸς τὰς εὐμόρφους γυναῖκάς των· ἔριδες διὰ τὴν προῖκα· φόβοι ἀτεκνίας, ἐγκυμοσύνης, τοκετοῦ· μέριμναι περὶ τῶν τέκνων· ἀγωνίαι τῶν συζύγων μὴ ἀποθάνῃ ὁ ἕτερος, καὶ ἐκ τῶν νόσων, καὶ ἐκ τῶν ταξειδίων καὶ τῶν πολυχρονίων ἀποχωρισμῶν.

κη'.) Οἱ εὐτυχεῖς ὑπὸ κοσμικὴν ἔποψιν γάμοι καὶ τὸ αἰώνιον δικαστήριον.

κθ'.) Ὅτι ἀφιερωμένη παρθένος δὲν φοβεῖται ἀπάτην ἐκ τοῦ θείου νυμφίου της, οὔτε ζηλοτυπίαν, οὔτε πτωχείαν.

λ'.) Φθόνοι, φροντίδες καὶ φόβοι ἐκ τῶν χρυσῶν κοσμημάτων· καὶ ὅτι ἡ στολιζομένη μὲ αὐτὰ χάνει μᾶλλον, εἴτε εὔμορφος εἶνε, εἴτε ἄσχημος.

λα'.) Ἡ ὑπεροχὴ τοῦ στολισμοῦ τῆς παρθένου· ἡ εὐωδία τῆς παρθενικῆς ψυχῆς· ὁ ὀφθαλμός, ἡ γλῶσσα, τὸ σχῆμα, τὸ βάδισμα, οἱ πόδες τῆς παρθένου.

λβ'.) Τῆς παρθένου τὰ δάκρυα.

λγ'.) Σύγκρισις τῶν θλίψεων καὶ τῶν ἡδονῶν τῆς παρθένου καὶ τῆς ἐγγάμου.

λδ'.) Ὁ αἰώνιος προορισμός μας καὶ ἡ ῥίθμισις τῆς παρούσης ζωῆς μας.

λε'.) Ἡ περὶ τοῦ Θεοῦ φροντὶς καὶ ἡ περὶ τοῦ κόσμου· τὸ ἔχειν γυναῖκα καὶ μὴ ἔχειν· ἡ μέριμνα τῆς ἐγγάμου· ὁ βρόχος τῆς παρθενίας.

λστ'.) Μεριμνῶσα παρθενία εἶνε κατωτέρα τοῦ γάμου.

λζ'.) Ὁ ὑπανδρεύων τὴν κόρην του καὶ ὁ μὴ ὑπανδρεύων.

λη'.) Ἡ παρθενία τοῦ Ἠλία, τοῦ Ἐλισαίου, τοῦ Ἰωάννου.

Ἡ ἐλευθερία τοῦ καταφρονοῦντος τὰ χρήματα.

λθ'.) Ὅτι τὸν Ἀβραὰμ ἀνέδειξε τὸ ὅτι κατεφρόνησε τὰ χρήματα καὶ ἦτο ἀνώτερος τῆς ἡδονῆς· καὶ ὅτι ὁ χριστιανὸς κρίνεται κατὰ τὸν δοθέντα εἰς αὐτὸν νόμον.

μ'.) Ὅτι ἐνώπιον τοῦ Μεγ. Κριτοῦ δὲν θὰ σωθῇ οὔτε ἡ παρθένος ἄνευ φιλανθρωπίας καὶ τοῦ συνόλου τῶν ἄλλων ἀρετῶν.

Πρὸς νέαν χήραν.

α'.) Δικαιολόγησις τοῦ Χρυσοστόμου περὶ τοῦ ὅτι, ἀφοῦ τὸ πρῶτον ἐσιώπησεν, ἐτόλμησε τώρα νὰ ἔλθῃ εἰς παρηγορίαν αὐτῆς· καὶ ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της ἔγεινεν εἰς αὐτὴν προστάτης ὁ Θεός.

β'.) Ἐγκώμιον χηρείας· ὁ Λιβάνιος περὶ τῆς μητρὸς τοῦ Χρυσοστόμου· ὁ Παῦλος περὶ τῶν χηρῶν.

γ'.) Λόγοι παρηγορητικοὶ διὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της· ὅτι πρέπει νὰ χαίρῃ διότι ἀπέθανε πιστὸς εἰς τὸν Θεόν· ὅτι τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην δύναται νὰ καλλιεργῇ καὶ μετὰ τὸν χωρισμόν των· ὅτι, ἂν μιμηθῇ τὴν ἀρετήν του καὶ φυλάξῃ ἀνέπαφον τὴν κλίνην του, θὰ τὸν συναντήσῃ ὡραιότερον καὶ λαμπρότερον εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν· καὶ ὅτι μένουσα πιστὴ εἰς τὴν ἀγάπην του, θὰ βλέπῃ ἐν ὀνείρῳ τὸν τύπον τῆς μορφῆς του καὶ τὸ γλυκὺ μειδίαμά του καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὸ βάδισμά του, καὶ θὰ ἀκούῃ τὴν φωνήν του τὴν τόσην ἀγαπητήν.

δ'.) Ἀπόδειξις διὰ παραδειγμάτων, ὅτι ὁ θάνατος ὑπῆρξεν εὐεργετικὸς εἰς τὸν ἄνδρα της.

ε'.) Ὅτι ὀφείλει νὰ γείνῃ ἀνωτέρα τοῦ πλούτου καὶ τῆς κενοδοξίας καὶ νὰ ἐπιδείξῃ βίον ἀντάξιον τῶν οὐρανῶν, ὅτε καὶ θὰ εἶνε τελείως ἀσφαλής.

ς'.) Ποῦ εἶνε τὰ χρήματα ἀσφαλῆ· ὅτι ἄδηλον ἂν ζῶν ὁ σύζυγός της ἀνήρχετο εἰς ἀνώτερα ἀξιώματα· ὅτι, καὶ ἂν τὸ κατώρθωνε, θὰ ἐξετίθετο εἰς μεγαλητέρους κινδύνους καὶ ἐπιβουλάς· καὶ ὅτι θὰ ἐμολύνετο πιθανῶς ἐκ τοῦ κόσμου, ἐνῷ τώρα ἀπῆλθε καθαρός, ἂν δὲ ζήσῃ καὶ αὕτη καθὼς ἐκεῖνος, θὰ συναντηθῶσιν εἰς ἕνωσιν γλυκυτέραν ἀπὸ τὴν τωρινήν.

Πρὸς τὴν αὐτὴν χήραν περὶ μονανδρίας.

α'.) Ἀπορία τοῦ Χρυσοστόμου διὰ τὰς χήρας, αἵτινες ἐπιζητοῦσι δεύτερον γάμον· καὶ ἐξήγησις τῶν αἰτίων, τὰ ὁποῖα τὰς ὠθοῦσι πρὸς τοῦτο.

β'.) Ὅτι ὁ πρῶτος γάμος εἶναι πολὺ ἀπὸ τὸν δεύτερον καλήτερος, ὁ δὲ δεύτερος δὲν εἶνε μὲν παράνομος, ἀποδεικνύει ὅμως ψυχὴν εὐτελεστέραν καὶ προσηλωμένην εἰς τὰ γήϊνα.

γ'.) Ἡ ἐλθοῦσα εἰς δεύτερον γάμον χήρα ἀπέναντι τοῦ πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου ἀνδρός της· ἡ ψυχολογικὴ κατάστασις τοῦ δευτέρου ἀνδρός, ὅταν εἰσάγηται εἰς τὸν θάλαμον, εἰς τὸν ὁποῖον εἰσῆλθε καὶ ὁ πρῶτος· τί γίνεται ὅταν ὑπάρχωσι καὶ τέκνα ἐκ τοῦ πρώτου γάμου.

δ'.) Ὅτι ὁ Παῦλος ἐπέτρεψε τὸν δεύτερον γάμον εἰς τὰς νεωτέρας χήρας, τὰς ὁποίας καὶ ἀπέκλειεν ἀπὸ τὸ τάγμα τῶν ἐκκλησιαστικῶν χηρῶν· εἰς ταύτας ὅμως (τὸς τοῦ τάγματος τούτου) ἐμποδίζει τὸν γάμον.

ε'.) Ὅτι χῆραι γυναῖκες ἐκυβέρνησαν οἴκους ἐπιτυχέστερον ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, ἐνῷ εἰς δευτέρους γάμους κατεστράφησαν τὰ ὑπάρχοντά των· μομφὴ καὶ κατηγορίαι κατὰ τῆς χήρας, ἥτις ληστρονοῦσα τὸν πρῶτον ἄνδρα, καὶ τὴν πρώτην τοῦ γάμου ἐσπέραν, καὶ τοὺς κρότους τοὺς χαρμοσύνους, καὶ τοῦ ὑμεναίου τὸ ᾆσμα, καὶ τὰς γαμηλίους λαμπάδας, καὶ

τοὺς πρώτους ἐναγκαλιασμοὺς καὶ τὴν τόσην συμβίωσιν καὶ τοὺς θωπευτικοὺς καὶ τρυφεροὺς λόγους, ἔξαφνα δὲ ἀπορρίπτουσα ὅλα ταῦτα, ἀναπετᾷ τῆς οἰκίας της τὰς θύρας εἰς ἄλλον ἄνδρα.

ς'.) Ὅτι ἡ ἐρχομένη εἰς γάμον χήρα θὰ κριθῇ ὅτι λάγνος εἶνε καὶ διεφθαρμένη· ὅτι ὁ σύζυγός της δύναται νὰ ἀπολέσῃ τὰ ὑπάρχοντά της· ὅτι ἐξ αὐτοῦ θὰ ἔχῃ ὕβρεις, κακολογίας, ζηλοτυπίας, καὶ ὑποψίας παραλόγους· ὅτι ἄλλως ἀγαπᾷ τις καὶ τιμᾷ τὴν γυναῖκα, τὴν ὁποίαν ἐνυμφεύθη παρθένον, καὶ ἄλλως ἐκείνην, τὴν ὁποίαν παρέλαβεν, ἀφοῦ συνέζησε μὲ ἄλλον ἄνδρα.

ζ'.) Ὅτι καὶ ἡ συζήσασα μὲ τὸν ἄνδρα της ἔν μόνον ἔτος καλήτερα θὰ κάμῃ ἂν μείνῃ πιστὴ εἰς τὴν μνήμην του, ἡ δὲ νεότης της θὰ τῇ δώσῃ ἀνώτερον τὸν μισθόν.

η'.) Προτροπὴ πρὸς τὴν νεαρὰν χήραν ὅπως προτιμήσῃ τὸν βίον τῆς χηρείας καὶ ζήσῃ ἐλευθέρα ἀπὸ βιοτικῶν δεσμῶν. (ἀκολουθεῖ)

ΜΟΡΦΩΣΑΤΕ ΙΕΡΟΚΗΡΥΚΑΣ

Ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον ἡ ἐν Βόλῳ «Φωνὴ τοῦ Λαοῦ» τῆς 26 λήξαντος δημοσιεύει τὰ ἀκόλουθα :

«Μετὰ τὸν Γαλανὸν τὸν διαλεκτικὸν καὶ πειστικώτατον ἱεροκήρυκα, ὃν εἶχον τὴν εὐτυχίαν ν' ἀκούσουν πρὸ μηνῶν οἱ συμπολῖταί μας, ἀφίκετο τὸ παρελθὸν Σάββατον καὶ διέμεινε χθὲς ἐν τῇ πόλει μας ἕτερος ἱεροκήρυξ τοῦ λαμπροῦ τῆς Ἀναπλάσεως Συλλόγου, ὁ κ. Πανάρετος Δουληγέρης, ὅστις ἐπὶ πενθήμερον ἐδίδαξεν ἐν πλατείαις καὶ ἐκκλησίαις τὸ χριστιανικῶς φέρεσθαι, καὶ ὁ ὁποῖος διὰ τῶν λαμπρῶν ὁμιλιῶν του συνεκέντρου καθ' ἑκάστην σεβαστοῦ ἀριθμοῦ ἀκροατήριον, ἐν ᾧ διεκρίνοντο ἄνθρωποι πάσης τάξεως καὶ πάσης μορφώσεως, ἀπὸ τοῦ κατωτάτου ἐργάτου μέχρι τοῦ μεγαλεμπόρου, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀποφοίτου τοῦ δημοτικοῦ σχολείου μέχρι τοῦ ἐπιστήμονος.

Καὶ ἀπεδείχθη διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν, ὅτι ὁ κόσμος διψᾷ κυριολεκτικῶς θείου κηρύγματος καὶ καλῶς ἐννοουμένης χριστιανικῆς διδασκαλίας, ἥτις ὁσάκις ἀκούεται ἀπὸ στόματα, οἷα τὸ τοῦ Γαλανοῦ, τοῦ Δουληγέρη καὶ ἄλλων, δὲν ἀποδιώκει ἀλλὰ προσελκύει τὰ πλήθη καὶ διὰ τὴν ἁπλῆν γλῶσσαν, ἣν μεταχειρίζονται οὗτοι, καὶ διὰ τὴν πειστικότητα τῶν παραδειγμάτων των, καὶ διότι δὲν χάνονται εἰς στομφώδεις λέξεις, ὅπως οἱ περισσότεροι τῶν ἱεροκηρύκων — τὰς ὁποίας δὲν ἐννοεῖ ὁ πολὺς λαός.

Ἀκάματος δὲ καὶ ἀκαταπόνητος ὁ κ. Δουληγέρης, ἀφοῦ κατὰ τὸ πενθήμερον διάστημα τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς του μετέβη εἰς δύο χωρία καὶ ἐδίδαξε τὴν ἡμέραν, ἐνῷ τὴν ἑσπέραν ἐξηκολούθει ἐδῶ τὴν εὐεργετικήν του διδασκαλίαν.

Τοιούτων ἱεροκηρύκων ἔχει ἀνάγκην ὁ λαὸς καὶ τοιουτοτρόπως εἶχον καθῆκον νὰ μορφώσουν οἱ διάφοροι ὑπουργοὶ τῆς Παιδείας καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, διότι μόνον δι' αὐτῶν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐπανακτήσουν οἱ Ἕλληνες τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ ἀπώλεσαν».

ΕΓΚΑΙΝΙΑ
ΛΑΪΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΙΓΙΟΥ

Τὴν προπαρελθοῦσαν Κυριακὴν 21 Μαΐου ἐτελέσθησαν σεμνοπρεπῶς ἐν πολλῇ συρροῇ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐπιχωρίων ἀρχῶν τὰ ἐγκαίνια τῆς λαϊκοθρησκευτικῆς Σχολῆς Αἰγίου, ἣν ἤγειρε γενναίᾳ δαπάνῃ ὁ κ. Ξενοφῶν Σταυρουλόπουλος. Ψαλέντος τοῦ ἁγιασμοῦ, ὁ πρόεδρος τοῦ ἐν Αἰγίῳ Τμήματος τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Βασίλειος Χριστοδουλόπουλος ἐξῆρε δι' ὀλίγων τὴν φιλοπόλιδα πρᾶξιν τοῦ κ. Σταυρουλοπούλου, μεθ' ὃ ὁ κ. Μ. Γαλανὸς ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν καταδείξας τὴν μεγίστην σπουδαιότητα τῆς ἱδρυθείσης Σχολῆς καὶ τὰς λαμπρὰς ὠφελείας, αἵτινες δύνανται νὰ ἀπορρεύσωσιν ἐκ τῆς λειτουργίας αὐτῆς.

ΤΙΜΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΩΝ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Τὸ κατὰ Ματθαῖον Ἅγιον Εὐαγγέλιον μετὰ συντόμου ἑρμηνείας καὶ προσευχῶν, ἔκδοσις «Ἀναπλάσεως», συστάσει καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκ σελίδων 360 κομψῶς δεδεμένον, τιμᾶται :

Ἐν Ἑλλάδι . . . . . δρ. 1

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ . . . φρ.χρ. 1

Οἱ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἐπιβαρύνονται καὶ μὲ τὰ ἐπὶ συστάσει ταχυδρομικὰ λεπτὰ 45, οἱ δὲ τοῦ Ἐξωτερικοῦ μὲ λεπτὰ 55.

Ὑπάρχει καὶ ἔκδοσις ἐπὶ πολυτελοῦς χάρτου χρυσόδετος ἀντὶ δρ. 3 ἢ φρ. χρ. 3, ἐλευθέρα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Σώματα «Ἀναπλάσεως» 12 ἐτῶν δρ. ἢ χρ. φρ. 30.

Οἱ ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἐπιβαρύνονται καὶ μὲ τὰ ἐπὶ συστάσει ταχυδρομικὰ δρ. 2,05· ὁμοίως καὶ οἱ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ μὲ φρ. χρ. 5.

Σώματα «Ἀγάπης» ἐτῶν 4 δρ. ἢ φρ. 20, ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΙ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ 4 Ἰουνίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. Γ'. 32—38 καὶ ΙΘ' 27—30.
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἑβρ. ΙΑ'. 33—40 καὶ ΙΒ'. 1—2.

Κυριακὴ 11 Ἰουνίου

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. Δ'. 18—23
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ρωμ. Β'. 10—16.

ΟΙ ΔΙΔΑΞΟΝΤΕΣ
ΕΙΣ ΤΑΣ ΛΑΪΚΑΣ ΣΧΟΛΑΣ ΤΗΣ "ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ,,

Ἐν τῇ Α' ἐν Ἀθήναις παρὰ τὴν Ἱ. Σύνοδον

Ὥρ. 8 — 9 μ. μ.

Σαββάτῳ	3	Ἰουνίου	Μιχ. Ι. Γαλανός
Κυριακῇ	4	»	Μιχ. Ι. Γαλανός

Ἐν Πειραιεῖ

ἐν τῷ Ζαννείῳ Ὀρφανοτροφείῳ

(Τὴν Κυριακὴν ὥρ. 4—5 μ.μ. Τὴν Πέμπτην 8—9 μ.μ.)

Κυριακῇ	4	Ἰουνίου	Γ. Μακρῆς
Πέμπτῃ	8	»	Π. Δουληγέρης ἀρχιμ.